

Tutkimusperustaisuus käytännön opetuksessa?

Tapaus 'Sosiaalityön käytäntö 2'

Taru Kekoni

Ma. Yliopistonlehtori

Itä-Suomen yliopisto

Lähtökohta esitykselle:

- Opetusjakson tutkimusperustaisuus on selkeä ja helposti toteutettavissa oleva periaate yliopisto-opetuksessa yleisesti, mutta
 - *Miten käytännönopetus voidaan toteuttaa tutkimusperustaisesti?*
 - *Millaisia tuloksia valitulla menetelmällä voidaan saavuttaa?*

Talon rakentaminen alkaa maaperän tutkimesta ja tontille sopivan perustamistavan valinnasta.

Tapauksen esittely: sosiaalityön käytäntö 2

- Aineopintoihin sisältyvä 6vk:n mittainen käytännön jakso, johon liittyvät kirjallisina töinä henkilökohtainen 'käytäntösuunnitelma' sekä omaa oppimista ohjatusti pohtiva 'käytännön raportti'. Lisäksi seminaari 6h.
- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija
 - tutustuu ja perehtyy käytännön sosiaalityöhön erityisesti *tapauskohdaisen sosiaalityön ja asiakastyön näkökulmista*
 - perehtyy sosiaalityön tutkimuskenttään
 - kehittää asiakastyön valmiuksiaan ja taitojaan

Perustamistavan valinta

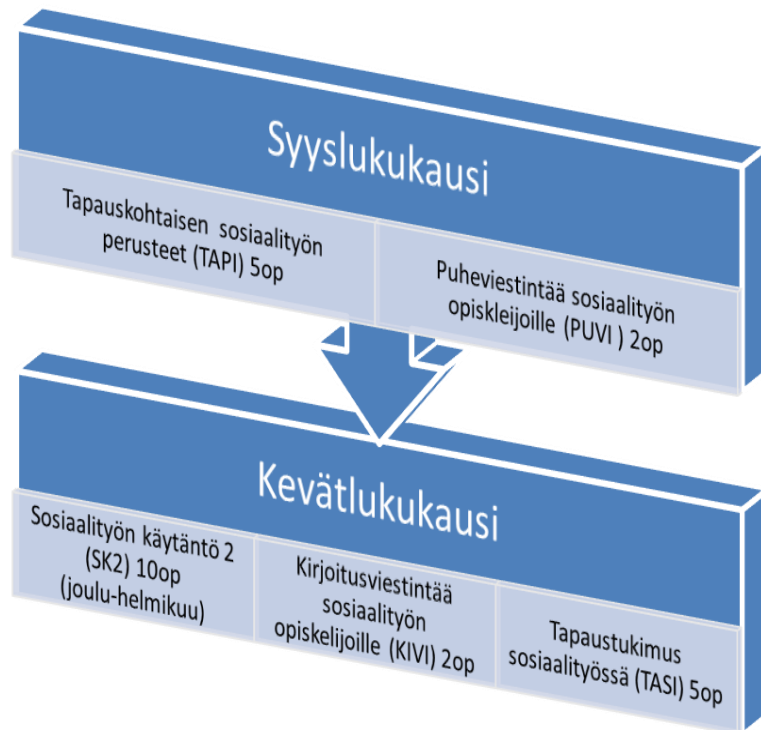
- Perustamistavaksi sosiaalityön käytäntö 2 –kurssille on valittu
 - I. **monitieteinen perustaminen** - kurssi on osa monitieteistä ”aineopintojen integroitua opintokokonaisuutta”
 - II. sosiaalityön osalta erityisesti **tapauskohtaisuuden teoreettinen keskustelu** ja siihen kiinnittyminen.

Talossa perustamistavaksi valittiin kellariperustus.

Aineopintojen integroitu opintokokonaisuus

Opintokokonaisuuden ajoittuminen lukuvuodelle:

Opintokokonaisuuden osaamistavoitteet:

- tutustut sosiaalityön käytännön työhön ja asiakastapauksiin
- perehdyt sosiaalityön tutkimuksen kenttään erityisesti tapaustutkimuksen näkökulmasta
- osaat soveltaa tapaustutkimusta osana sosiaalityön ammatillisuutta ja tiedontuotantoa
- osaat kehittää asiakkaan kohtaamisen ja haastattelemisen taitoja
- osaat lukiessasi analysoida sosiaalityön dokumentteja ja muita tekstejä kriittisesti ja kirjoittaessasi referoida niitä aiheesi kannalta tarkoituksenmukaisesti
- osaat hyödyntää sosiaalityössä tarvittavia vuorovaikutuksen muotoja ja nähdä sosiaalityön mahdollisuuksia yhteiskunnallisen vaikuttamisen kontekstissa
- ymmärrät sosiaalityön tapauskohtaisena vuorovaikutustyönä

Tapauskohtaisuus ja tietovälitteisyys sosiaalityön työprosessissa kysymyksen asetteluna (Niemelä 2013)

Tietovälitteisyys

Tapauskohtaisuus

	Case study	Case work	Case evaluation
Tietoisuus ja tieto	Mistä on kyse? ↑	Mitä tavoitellaan? ↓	Mihin päästiin? ↑
Tiedon tuottaminen ja soveltaminen	Miten selvitetään? ↑	Miten tavoitellaan? ↓	Miten arvioidaan? ↑
Todellisuus /toiminta (työ)	Millainen ongelmatilanne?	Miten toimitaan	Millainen muutos

Diagram details: An arrow points from 'Case study' to 'Case work' in the header row. In the 'Tietoisuus ja tieto' row, an arrow points up from 'Mistä on kyse?' to 'Case study', and another points up from 'Mihin päästiin?' to 'Case evaluation'. In the 'Tiedon tuottaminen ja soveltaminen' row, an arrow points up from 'Miten selvitetään?' to 'Case study', and another points up from 'Miten arvioidaan?' to 'Case evaluation'. In the 'Todellisuus /toiminta (työ)' row, an arrow points right from 'Miten toimitaan' to 'Case evaluation'.

Puhe- ja kirjoitusviestinnän opetuksen tutkimusperustaisuutta:

- Puheviestinnässä
 - asiakkaan ja asiantuntijan välinen viestintäsuhde
 - suhdekeskeisyys vuorovaikutuksessa
 - ammatillinen vuorovaikutusosaaminen
 - kokemuksellinen oppiminen
 - haastattelu- yhteistyö- ja esiintymistaidot asiakastilanteissa
- Kirjoitusviestinnässä
 - kokonaisvaltaisen kirjoittamisen menetelmä
 - prosessikirjoittamisen menetelmä
 - tekstitaidon ja kriittisen tekstianalyysin näkökulma
 - sosiaalityön dokumentointi (sosiaalityön dokumentaatiotutkimuksen pohjalta: Aino Kääriäisen opetusmateriaali verkossa)
 - referointi- ja kielenhuoltotaidot

Perustamisesta rakennusvaiheeseen

- Käytännönjaksolla kaikkia edellä mainittuja tapauskohtaisen asiakastyön osa-alueita päästään havainnoimaan ja toteuttamaan sosiaalityön käytännöissä
 - Henkilökohtaisen käytäntösuunnitelman (osaamistavoitteet) pohjalta suunnitellaan käytännön jakson sisällöt
 - Käytännön jakson lopuksi palautetaan käytännön raportti, johon sisältyy oman oppimisen reflektointi sekä oppimistehtävät vuorovaikutustilanteen ja dokumentoinnin arvioinnista.

Kokemuksia perustamistavan vahvuuksista sosiaalityön käytäntö 2-opintojaksolta (opettajan näkökulma):

- Opiskelijat tarkkailevat ja pohtivat sosiaalityön asiakastilanteita aidosti vuorovaikutustilanteina: osaavat kiinnittää huomiota vuorovaikutustilanteeseen vaikuttaviin tekijöihin ja omaan (tai ohjaajansa) toimintaan tilanteissa
- Opiskelijat pitävät dokumentointia tärkeänä ja vaativana osana sosiaalityötä ja omaksuvat kriittisen ja pohtivan asenteen sitä kohtaan sekä dokumentin lukijan että kirjoittajan näkökulmasta.
- Opiskelijat kokevat ahaa-elämyksiä nähdessään käytännön kentällä sen, miten tapauskohtaisuus toteutuu asiakastyössä; miten asiakkaan tilanne etenee ongelmatilanteen arvioinnista sen ratkaisuun tähtäävien toimintatapojen valintaan ja toteuttamiseen sekä lopulta muutoksen arviointiin.

Kiitos!

